

SUZY EN DE KWALLEN
Ali Benjamin
Lidwien Biekman (vert.)
(door Anne-Marie Tassier)

OVER DE MAKER

Eigenlijk wilde de Amerikaanse **Ali Benjamin** een wetenschappelijk boek over kwallen schrijven, want die vindt ze fascinerend. Maar toen kwam ze op het idee om alles wat ze er over wist in een jeugdboek te gebruiken. *Suzy en de kwallen* werd een bestseller. Ze vindt het leuk om dingen uit te leggen en net als Suzy bijt ze zich vast in een onderwerp en probeert er dan zo veel mogelijk over te weten te komen. Dat merk je wel aan dit boek. Als je het uit hebt weet je alles over kwallen.

Ze is nu bezig met een boek over Isaac Newton, die van de appel en de zwaartekracht.

Ze leerde haar man Blair kennen toen ze nog op school zaten, ze hebben twee dochters, Merrie van 14 en Charlotte van 9, en een hond. Ondanks haar drukke leven doet ze ook aan vrijwilligerswerk.

1. VERHAAL

In het kort

Suzy is 12 jaar en gaat naar de brugklas. Haar ouders zijn gescheiden maar gaan goed met elkaar om. Als haar vriendin Franny verongelukt is Suzy letterlijk stom van verdriet en verwarring. Franny is verdrongen en Suzy begrijpt niet hoe dat kan, ze was toch een goede zwemster? Op de basisschool waren ze boezemvriendinnen maar in de brugklas gaat Franny meedoen met een clubje populaire meisjes. Ze groeien uit elkaar en om haar vriendin terug te krijgen doet Suzy iets heel stoms. Dat kom je pas later in het verhaal te weten: ze heeft de spullen van Franny doorweekt met urine. Ze dacht dat Franny zou begrijpen dat het een teken was. Vlak daarna sterft Franny. Suzy voelt zich schuldig en besluit niets meer te zeggen. Woorden maken immers alles kapot. Niemand kan tot haar doordringen, ook haar broer niet, of de psychologe waar ze heen gestuurd wordt. Ze zoekt een wetenschappelijke reden waarom Franny verdrongen is, want dat het een stom toeval was wil ze niet aanvaarden. Kan ze gebeten zijn door een giftige kwal? Suzy gaat op onderzoek uit, ze probeert zelfs naar Australië te vliegen om uitleg te vragen aan een expert. Dat mislukt: kinderen mogen niet op hun eentje naar het buitenland reizen. Suzy beseft dat Franny nooit terugkomt en dat ongelukken nu eenmaal gebeuren. Ze accepteert nu de steun van haar familie en zal nieuwe vrienden maken.

Belangrijkste personages

Suzy Swanson: 12 jaar, op het einde van het boek is ze bijna 14. Ze heeft kroeshaar, is niet echt bezig met haar uiterlijk. Ze is slim, gevoelig, onhandig, nieuwsgierig, houdt van cijfers, wil altijd weten hoe iets werkt. Natuurwetenschappen vindt ze boeiend.

Franny Jackson: 12 jaar, knap, goudblond haar en sproetjes, als ze nog vriendin is met Suzy is ze lief en grappig, als ze groter wordt raakt ze geïnteresseerd in jongens en kleren. Ze wil erbij horen. Maar Franny is ook onzeker. Ze wilde op Suzy lijken (p.192): "omdat die het niets kon schelen wat anderen van je vonden."

De meisjes van hun klas: *Molly, Jenna, Aubrey*. Ze zijn wat je noemt 'meisje-meisjes.' Giechelen veel, beginnen vroeg met make up en ze kijken naar jongens. Je bent pas populair als je mooi bent. *Sarah Johnston* hoort daar niet echt bij, ze wil wel vriendin worden met Suzy.

De jongens van de klas: oa *Dylan Parker*. Suzy vindt hem stom, maar Franny vindt hem leuk. Een stoere bink, een pestkop. Hij slaat kikkers dood. Hij noemt Suzy Medusa. (Het monster uit de Griekse mythologie met een hoofd vol slangen, maar ook een kwal.)

Justin Maloney, hij is aardig, en trekt partij voor Suzy. Hij noemt Suzy Ariel (de kleine zeemeermin die haar tong verloren was). Hij heeft ADHD en krijgt er pillen voor.

Mevrouw Turton, de lerares algemene natuurwetenschappen. Een leuke lerares, ze probeert Suzy te helpen.

Cover en illustraties

- Wat dacht je toen je dit boek voor het eerst zag?
- Wat vind je van de cover? En van de zijkanten met die blauwe kwallen? En van de zwart-wit tekeningen in het boek?
- Dacht je: bah, vieze kwallen, daar houd ik niet van. Of vond je het wel geheimzinnig en sprookjesachtig?
- Je hebt waarschijnlijk al kwallen gezien op het strand. Ga je er nu anders naar kijken?

Stijl en perspectief

Dit boek heeft vele lagen. De hoofdstukken gaan afwisselend over:

- o wat Suzy nu meemaakt en vertelt: het ik-verhaal. Ze spreekt je rechtstreeks aan.
 - o hoe ze terugkijkt op haar verleden met Franny: het jij-verhaal. Ze praat tegen Franny.
 - o de wetenschappelijke hoofdstukken over kwallen
 - o tussendoor de taken die ze krijgen van juf Turton, de wetenschappelijke methode die ze moeten volgen om hun werkstuk te maken.
- Wat vind je van die indeling?
 - Sla je soms iets over omdat je wilt weten hoe het afloopt?
 - Is het nodig dat je de hoofdstukken over kwallen leest?
 - Kun je ze missen? Misschien wel... Of begrijp je zo beter waar Suzy mee worstelt: "Kwallen worden niet geremd door drama, liefde, vriendschap of verdriet." (p.119)

Het boek is een beetje een detective: het begint met de dood van een personage en je weet dat Suzy zich schuldig voelt. Heeft ze echt de dood van Franny op haar geweten? Maar het duurt nog tot p.137 voor je weet waarom ze dat denkt.

- Wat vind je van die opzet?
- Zou je liever een chronologisch verhaal lezen? Zou dat misschien voorspelbaar en saai worden? (Nu wordt de spanning geleidelijk opgevoerd. Je ontdekt voortdurend nieuwe elementen.)

Taal

Dit boek speelt in de Verenigde Staten. Waaraan merk je dat?

- o Suzy heeft 283,62 dollar gespaard. (p.165)
 - o De namen: Suzy Swanson, Justin Maloney, Sarah Johnston.
 - o De naam van de school (p.10): Eugene Field Memorial-scholengemeenschap, South Grove Massachussets.
- Weet jij waar dat is? (Ergens in het noorden van de VS.) Is het belangrijk dat je het weet?
 - Is een boek leuker als het in het buitenland speelt? Of blijf je liever dicht bij huis in België?

Als je op het strand kwallen vindt, is dat best griezelig. Men gebruikt het woord kwal ook wel voor een vies, afstotelijk iemand. De originele titel van dit boek is *The thing about jellyfish*.

- Hoe vind je dat het klinkt, 'jellyfish'? Klinkt dat leuker dan kwallen?

In het Engels is jelly een woord voor gelatine, maar ook voor blubber, bibberpuddinkjes en snoepjes (jellybears). Is het niet grappig dat iets in een vreemde taal opeens heel anders lijkt?

In dit boek wordt het Engels soms niet vertaald. Franny vindt Dylan 'cute'. (p.82) De vertaalster kon blijkbaar geen Nederlands woord vinden dat precies hetzelfde zegt.

- Kun jij een woord vinden voor iemand die je 'cute' vindt? (Leuk / schattig / aardig / lief...) Moeilijk! Er is toch een nuance verschil.
- Begreep jij het meteen? Is het lastig als er vreemde woorden in een boek staan?
- We gebruiken meer en meer vreemde woorden tegenwoordig! Kun je voorbeelden geven? (Beauty, dream, chicks, challenge, cool, hot, guilty pleasure... noem maar op. Sommige woorden zijn heel gewoon geworden: shopping, shampoo, job, item, en alles wat met internet en zo te maken heeft: blog, surfen, delete enz.)
- Hoe komt het dat we zo vaak Engelse woorden gebruiken? Je leest ze in tijdschriften en je hoort het op radio en tv.
- Vind je dat een verrijking? Of moeten we altijd proberen Nederlandse woorden te gebruiken?

2. THEMA'S OM OVER TE PRATEN

Vriendschap

- Waarom gaat het fout tussen de twee vriendinnen? (Ze zijn even oud, maar Franny gaat een andere richting uit dan Suzy. Ze groeien uit elkaar.)
- Hoe merk je dat?
 - o Franny begint naar jongens te kijken (p.72)
 - o Ze is bezig met haar uiterlijk (p.81)
 - o En met dat van Suzy (p.82)
 - o Ze vinden niet meer dezelfde dingen leuk (p.83)
 - o Franny wil opgroeien. Ze wil bij de populaire meisjes horen (p.90): "...je gaat aan een tafeltje met andere meisjes zitten."
 - o Suzy wil dat alles hetzelfde blijft (p.83): "Ik wil dat jij weer dingen leuk vindt die ik ook leuk vind."
- Wat denk jij? Kun je altijd dezelfde dingen blijven leuk vinden, ook als je ouder wordt?
- Begrijp je dat Franny het kinderachtig vindt? "Niks, zeg je kortaf. Gewoon iets stoms dat we deden toen we nog superklein waren. (...) Alleen weten sommige mensen niet wanneer het tijd is om niet meer kinderachtig te doen." (p.93)
- Beseft ze dat ze Suzy laat vallen? (Franny is niet meer zo lief als in het begin. Ze verandert. Maar ze voelt wel aan dat ze Suzy laat vallen. Misschien voelt ze zich een beetje schuldig: "Dan draai je je naar mij toe en je zegt zacht: Jouw gezicht is ook een beetje hartvormig, Suzy." (p.91)
- Hoe probeert Suzy de vriendschap te redden? (Toen ze nog klein waren hebben Suzy en Franny afgesproken dat ze elkaar een teken zouden geven als ze flauw en meisjesachtig zouden doen. Zoals de popi meisjes: "Iets groots. Iets waarmee je echt mijn aandacht trekt." (p. 65) Maar Franny is dat vergeten.
 - o Eerst probeert Suzy het met een cupcake: "Een gouden cupcake voor Goldie Girl." (p. 93) Maar Franny doet alsof ze het niet snapt.
 - o Dan bedenkt Suzy eigenlijk iets heel vies. Ze giet urine over de spullen van Franny.
- Hoe kwam ze er op? Wat vind jij van haar oplossing?

Suzy begrijpt nog niet dat niet iedereen geïnteresseerd is in wetenschappelijke feiten. Als ze bij het groepje meisjes aansluiting probeert te krijgen, vertelt ze best wel boeiende dingen over plassen en zo. Maar de anderen vinden het natuurlijk vies en raar (p.92). Ze voelt zich ongemakkelijk en blijft maar doorratelen ook al weet ze dat ze zich belachelijk maakt...

- Herken jij dat? Heb je dat ook wel eens meegemaakt? Je gaat er op los kletsen en je maakt de ene blunder na de andere. Je kunt er niets aan doen!
- En snap je nu waarom Suzy niets meer wil zeggen? Dat ze 'stom' wil zijn? (Teveel praten is zinloos: "...er zijn meer vriendschappen kapot gegaan door zogenaamd geklets dan door stilte." (p.52) "Stomme woorden waardoor je soms voor altijd een vriendin kwijt bent." (p.53)

Door haar geklets over plassen kwam ze op het idee om daarmee een teken te geven. Ze voelt zich schuldig.

Filosoferen over jong zijn, opgroeien en ergens bij horen

Mensen zeggen soms dat je nu de mooiste tijd van je leven meemaakt.

- Is dat zo? Waarom? En waarom niet..?

In een interview zei Ali Benjamin:

“Opgroeien is rommelig en soms heel verdrietig. Soms is het heel pijnlijk en ik wilde dat het niet zo was. Ik zou alle kinderen willen beschermen, maar dat kan natuurlijk niet.

En omdat we die pijn en duisternis niet kunnen laten verdwijnen denk ik dat we er maar beter over kunnen praten. Kinderen zijn gelukkig veerkrachtig, ze kunnen vaak veel beter omgaan met verdriet dan volwassenen. Dus wist ik ook dat het met Suzy goed zou komen. Dit boek gaat wel over de dood, maar het is ook een heel hoopvol boek.”

- Wat vind je? Heeft de schrijfster gelijk?
- Ben jij een Suzy of een Franny? Of een beetje allebei, naargelang de omstandigheden?

In dit boek zijn twee meisjes de hoofdpersonen.

- Zou dit ook jongens kunnen overkomen? Probeer eens of je dit verhaal met twee jongens kunt vertellen?
- Of over een jongen en een meisje die uit elkaar groeien?
- Zou er een verschil zijn? Of blijft de kern van het verhaal ook dan zo goed als hetzelfde?

* * *

Wist je dat er plannen zijn om *Suzy en de kwallen* te verfilmen? De productiemaatschappij van actrice Reese Witherspoon (van oa *Legally Blonde*) wil verhalen van en door vrouwen meer aandacht geven in Hollywood. Dit boek moedigt meisjes aan om voor STEM studies te kiezen (Science Technology Engineering and Mathematics). Want meisjes kunnen echt even sterk zijn als jongens in wiskunde, natuurwetenschappen en andere exacte vakken!

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.